

Kamil Roman

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Poland

Analiza i ocena reformy edukacji w Polsce w opinii nauczycieli / *Assessment of education reform in Poland in the opinion of teachers*

Abstract

Education is an important element that cannot be neglected or omitted in a conscious and responsible society. This is a prerequisite for thinking about the country's development in the economic and social spheres. The educational system is subject to frequent changes and turmoil in Poland, which are related to politicians' decisions. At present, the Polish educational system introduces a significant reform. The purpose of this article is to analyze the responses of the surveyed teachers who participated in the study on the predicted effects of the changes. The publication also contains a number of postulates whose introduction may contribute to a significant improvement of the education system in Poland.

Keywords: education, education system, education reform

WPROWADZENIE

Reforma edukacji to temat będący obecnie przedmiotem dyskusji w Polsce. Obecnie w trwają prace mające na celu zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania oświaty i ustanowienia nowych standardów. Według słownika języka polskiego słowo reformować oznacza wprowadzanie zmian, dokonywanie ulepszeń czy też przekształcanie lub reorganizacja dotychczasowych metod działania.¹ Jak więc można stwierdzić celem reformy powinna być zmiana lub udoskonalenia dotychczasowo funkcjonującego systemu edukacyjnego? Obecnie jest to temat, który jest przedmiotem wielu dyskusji w Polsce. Został on zapoczątkowany przez wybory parlamentarne w 2016 roku, które doprowadziły do zmiany ekipy rządowej w Polsce. Nowy polski rząd postanowił odejść od prowadzonej przez poprzedników polityki edukacyjnej i zaczął od zniesienia obo-

¹ Słownik języka polskiego <https://sjp.pl/reformowa%C4%87> (dostęp 20.06.2017)

wiązku szkolnego dla dzieci letnich. Obecnie prowadzone są działania na rzecz likwidacji gimnazjum i przywróceniu klasowej szkoły podstawowej. Działania te mają na celu odwrócenie reformy przygotowanej, w 1999, która wprowadziła gimnazja do polskiego systemu edukacyjnego. W celu oceny wprowadzanej reformy zapytano pedagogów, jakie jest ich zdaniem, co do konieczności wprowadzenia tych zmian, planowanych skutków oraz jakie są ich zdaniem jej główne wady i zalety. Nauczyciele wskazali także szereg postulatów, które mogą przyczynić się do poprawy funkcjonowania systemu oświaty w Polsce.. Planowana reorganizacja zakłada likwidację gimnazjum i wprowadzenie ośmioklasowej szkoły podstawowej oraz 4 letnich liceum i 5 letnich technikum². Celem artykułu jest analiza i ocena opinii badanych pedagogów, co do wprowadzanej od roku szkolnego 2017/2018 reformy edukacji

METODYKA BADAŃ

Celem oceny prowadzonych przez ministerstwo edukacji działań przeprowadzono badanie ankietowe wśród 83 nauczycieli celem poznania ich opinii na temat planowanej reformy edukacji. Do tego celu wykorzystano przygotowany kwestionariusz, który został udostępniony na portalach społecznościowych i specjalistycznych forach internetowych.

W badaniu wzięło udział 79 kobiet (95%) i 4 mężczyzn (5%).Zdecydowanie większa ilość kobiet biorąca udział w badaniu związana jest z tym, iż zawód nauczyciela jest zdominowany przez przedstawicielki płci pięknej. Jak wskazują dane umieszczone w raporcie przygotowanym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji kobiety stanowią blisko 82, 34% w tej grupie zawodowej.

W przeprowadzonej ankiecie wzięły udział 4 osoby w wieku poniżej 25 lat (4, 82%), Najwyższy odsetek stanowili respondenci w wieku od 25 do 35 lat(37, 35%) oraz w wieku 36-45 (36,14%).Dużą grupę osób stanowiły także ankietowani w wieku 46-55 lat (20, 48%) a jedna osoba zadeklarowała, że jest w wieku powyżej 55 lat.

W przypadku nauczycieli ważny jest także posiadany stopień zawodowy. Determinuje on w pewien sposób staż pracy oraz doświadczenie danego pedagoga.

W Polsce najniższy stopień to nauczyciel stażysta. Otrzymuje go nowo zatrudniony nauczyciel z chwilą nawiązania stosunku pracy, jeśli jest zatrudniony, na co najmniej połowe etatu i stosunek pracy został rozpoczęty do 14 dnia od rozpoczęcia roku szkolnego. Nauczyciel stażysta, który chce przejść na kolejny stopień awansu zawodowego może rozpocząć staż trwający 9 miesięcy. W tym czasie pod opieką opiekuna stażu realizuje on działania związane z opracowaniem planu rozwoju zawodowego, obserwowaniem i prowadzeniem zajęć i rozwijaniem własnych kompetencji przy współpracy z innymi pedagogami. Stażysta powinien także znać i realizować zadania ujęte w statusie i obowiązującej ustawie o Systemie Oświaty. Po skończonym stażu konieczne jest złożenie sprawozdania, która podlega ocenie przez dyrektora danej placówki. Po pozytywnej opinii dyrektora nauczyciel

2 *Reforma edukacji 2017, Zmiany w kształceniu ogólnym, specjalnym i zawodowym oraz w obszarze wychowania profilaktyki*, źródło: <https://www.ore.edu.pl> (dostęp 22.06.2017)

ma wyznaczony termin postępowania kwalifikacyjnego. Po pomyślnym zdaniu egzaminu nauczyciel otrzymuje stopień nauczyciela kontraktowego. Po przepracowaniu, co najmniej 2 lat od chwili uzyskania poprzedniego stopnia nauczyciel może rozpocząć kolejny staż na stopień nauczyciela mianowanego. Procedura wygląda podobnie jak w przypadku ubiegania się o stopień nauczyciela kontraktowego. Ostatnim najwyższym stopniem w nauczycielskiej hierarchii jest stopień nauczyciela dyplomowanego, który może być rozpoczęty po roku od uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego. W polskiej edukacji istnieje także honorowy tytuł profesora oświaty. Tytuł ten może być przyznany osobie, która legitymuje się, co najmniej 20 letnim stażem pracy w edukacji a od co najmniej 10 lat posiada tytuł nauczyciela dyplomowanego i posiada znaczący dorobek zawodowy. Wyróżnienie to ma charakter honorowy i jest elitarnym wyróżnieniem osoby za jej prace na rzecz oświaty. W analizowanym badaniu to nauczyciele dyplomowi stanowili zdecydowaną większość badanych respondentów (45,78%). Kolejną ze względu na licznosc grupę stanowili nauczyciele kontraktowi (24,10%) oraz mianowani (22,89%). Najmniej liczną reprezentację stanowili nauczyciele stażyści (7,23%). Analizowaną grupę badawczą podzielona także ze względu na staż pracy. Najwięcej osób biorących udział w badaniu legitymowało się 5-10 letnim stażem pracy (34,49%). Dokładnie 18 respondentów stanowiły osoby posiadające staż pracy od 11-15 lat a także powyżej 20 lat. Nauczyciele o małym doświadczeniu i stażu pracy poniżej 5 lat stanowili 19, 28% wszystkich ankietowanych osób a pedagodzy pracujący od 16 do 20 lat niespełna 2, 41% całej badanej zbiorowości.

WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Reforma edukacji to temat, który jest obecnie często przytaczany w polskich mediach. Po wyborach parlamentarnych, które miały miejsce w 2016 roku nowa ekipa rządowa zdecydowała o przeprowadzeniu reformy edukacji. Proponowana zmiana miała polegać głównie na likwidacji gimnazjów i zastąpieniu ich ośmioletnią podstawówką.

Jaka jest wiedz świadomość nadchodzących zmian w środowisku nauczycieli? Zdecydowana większość ankietowanych osób (98, 80%) stwierdziła, że wie, czego będą dotyczyć proponowane zmiany w polskiej edukacji. Jedynie jeden respondent wskazał na brak tego typu wiedzy. Oznacza to, iż wśród ankietowanych respondentów istnieje bardzo wysoka świadomość przeprowadzanych zmian i są oni czynnymi uczestnikami dyskusji na jej temat.

Przeprowadzana zmiana w systemie organizacji oświaty w Polsce może oddziaływać na jej dalsze funkcjonowanie. Ankietowani zostali zapytani, jaki ich zdaniem wpływ będzie miała przeprowadzona zmiana na 4 aspekty funkcjonowania szkoły. Do analizy zostały wybrane obszary takie, jak jakość kształcenia, bezpieczeństwo, zmiany kadrowe oraz prawdopodobieństwo likwidacji placówek oświatowych. Wyniki zostały przedstawione w tabeli 1.

Tab. 1. Wpływ reformy edukacji na wybrane aspekty funkcjonowania szkoły.

Analizowany obszar /Liczba odpowiedzi	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Ani tak, ani nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak
Poprawa, jakość kształcenia	38	18	12	7	7
Poprawa bezpieczeństwa	33	23	11	9	6
Redukcja etatów	4	3	2	18	55
Likwidacja szkół	3	3	3	16	57

źródło: Opracowanie własne

Jak wskazują wyniki ujęte w tabeli 2 większość respondentów uważa, że aktualnie przeprowadzana reforma edukacji nie przyczyni się do poprawy, jakości kształcenia uczniów. Podobne wnioski wysnuwano po analizie poprzedniej reformy edukacji wprowadzającej gimnazja. Z badań przeprowadzonych przez M Zahorską wynika iż gimnazja nie stały się miejscem wyrównywania szans edukacyjnych. Respondenci, którzy oceniali obecną reformę także są także zdania, iż przeprowadzana reorganizacja struktury oświaty nie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa wśród uczniów. Badani nauczyciele są także zdania, iż w związku z likwidacją gimnazjów wielu nauczycieli straci prace a część szkół zostanie zlikwidowanych. Analizując powyższe odpowiedzi można wysnuć wniosek, że większość nauczycieli, którzy wzięli udział w badaniu jest negatywnie nastawiona do przeprowadzanej reformy.

Opinie, co do zasadności przeprowadzania reformy edukacji są różne. W przeprowadzonym badaniu zwrócono uwagę na stosunek nauczycieli do tego zagadnienia. Ankietowani pedagodzy mieli za zadanie odpowiedzieć na pytanie czy ich zdaniem reforma edukacji jest potrzebna. Respondenci mieli możliwość udzielenia swobodnej odpowiedzi w ramach pytania otwartego. W opinii zwolenników reformy jest ona potrzebna, gdyż nauczyciel traci swój autorytet w obliczu rodziców i dzieci, a na taką postawę działają takie czynniki jak postawa rządu wobec nauczycieli oraz niski poziom kształcenia nowych kadr. Część pedagogów zwróciło uwagę, iż gimnazja nie sprawdziły się i powrót do ośmioklasowej podstawówki jest dobrym rozwiązaniem. Respondenci zwracali także uwagę na wyższość poprzedniego systemu w obszarze społecznych zachowań dzieci. Ankietowani zwracali uwagę, iż wydłużenie okresu nauki w liceach i technikach daje uczniom możliwość lepszego przygotowania się do egzaminów i zawodu. Ankietowani zwrócili uwagę także, iż stosunkowo krótki okres nauki w gimnazjum był często czasem „zaistnienia w nowym środowisku”, co w konsekwencji mogło prowadzić do zachowań agresywnych wobec innych uczniów. Gimnazja przez część pedagogów zostały uznane za okres przejściowy pomiędzy podstawówką a liceum, który wpływał destabilizująco na ucznia. Czas nauki w gimnazjum przypadał na okres rozwoju emocjonalnego ucznia, a przeprowadzka do innej szkoły mogła negatywnie rzutować na kształtowanie się charakteru młodego człowieka. Okres nauki w gimnazjum przypadał na „lata buntu”. Gimnazjaliści, chcą w nowym środowisku przypodobać się rówieśnikom, co często rzutuje na ich negatywne zachowanie. Nauczycielom trud-

3 M. Zahorska, *Sukcesy i porażki reformy edukacji*, Czasopismo „Przegląd Socjologiczny” . -nr 3/2009, s. 134

no jest opanować młodzież w tym wieku. Poprzez wprowadzenie ośmioklasowej szkoły podstawowej nauczyciel wychowawca będzie mógł dłużej poznać ucznia, zrozumieć jego charakter i wyrobić sobie u niego większy autorytet niż w przypadku, gdy uczeń po 3 latach spędzonych w klasach 4-6 przechodzi na kolejne 3 lata do gimnazjum. W opinii zwolenników przeprowadzenie reformy wprowadzenie gimnazjum doprowadziło do zmniejszenia, jakości kształcenia. Niektórzy ankietowani nauczyciele zwracali także uwagę, iż zmiana w edukacji jest potrzebna. Powinna ona jednak dotyczyć kwestii programowych a nie organizacyjnych. Osoby te postulują, że współczesny system edukacji nie jest dostosowany do współczesnych realiów i konieczne jest wprowadzenie udoskonaleń, które pomogą dostosować go do współczesnych potrzeb. Jako wzór stawiany jest system skandynawski, konkretnie fiński, i większa koncentracja na praktycznych umiejętnościach, ucznia a nie jedynie wynikach i ocenach? Konieczne jest też zmniejszenie liczebności klas i zwiększenie nakładów na edukację. Istotnym argumentem Zwolenników reformy jest konieczność przywrócenia szkolnictwa branżowego, w celu wyposażenia uczniów w praktyczne kompetencje zawodowe.

W przedstawionej za wzór Finlandii istnienie trójstopniowy system edukacji. Obowiązkowa szkoła podstawowa liczby dziewięć klas a Liceum składa się z trzech klas. Ostatnim etapem edukacyjnym są studia wyższe, które trwają podobnie jak w Polsce 3 lata w przypadku studiów licencjackich i 2 lata w przypadku studiów magisterskich. Po 3, 5-4 latach nauki można otrzymać tytuł równoważny stopniowi polskiego inżyniera. W Finlandii zawód nauczyciela należy do elitarnych. Kryteria rekrutacji do szkół pedagogicznych są wygórowane i tylko 10% kandydatów zostaje przyjętych.⁴ W Polsce status społecznych nauczycieli stopniowo ulega pogorszeniu. Wpływa na to łatwość, z jaką mogą dostać się na studia wyższe nowi kandydaci oraz niskie wynagrodzenie niewspółmierne do posiadanych kompetencji: Polscy nauczyciele zwracają także uwagę na zmieniające się postrzeganie ich zawodu w oczach rodziców, którzy stają się coraz bardziej roszczeniowi⁵ Pomimo negatywnych zmian w postrzeganiu zawodu nauczyciela nadal dużo osób chce go wykonywać. Jako główne motywy wykonywania swojego zawodu pedagodzy wskazali, iż w ich odczuciu jest to zawód dla nich odpowiedni (50, 4%) a duża cześć responsów uznała go za wymarzony?(31%). Przywrócenie prestiżu zawodowy nauczyciela oraz ograniczenie biurokracji to zdaniem ankietowanych jedne z głównych punktów, które powinny być celem reformy.

Wśród respondentów zdecydowanie jednak przeważali przeciwnicy reformy (72, 28%) a jej zwolennicy stanowili niespełna 18,07%. Pozostali respondenci (9, 65%) uważali, że zmiany są potrzebne, lecz ich obecny kierunek jest nieodpowiedni.

Przeciwnicy reformy edukacji wskazywali, że w ich odczuciu gimnazja to system, który mimo początkowych trudności zaczął przynosić pozytywne efekty. Zdecydowanie lepszym rozwiązaniem w ich opinii było zreformowania obecnego systemu niż jego całkowity demontaż. Pedagodzy wskazywali, że zdecydowanie lep-

4 J. Fazlagić, *Porównanie systemów edukacji w Polsce i Finlandii*, 2014 r., s.3 <http://administracja.Sgh.Waw.Pl/pl/coe/projekty/Documents/szkola-dzis-i-jutro/jan-fazlagic-porownanie-systemow-edukacji-w-pl-i-w-fi.Pdf> (dostęp 24.06.2017).

5 Tamże, s.4.

szym rozwiązaniem mogłaby być modyfikacja obecnego systemu niż powrót do poprzednio funkcjonujących rozwiązań. Poprzednia reforma edukacji stworzyła optymalne warunki do poprawy, jakości systemu edukacyjnego ⁶. Nie jest więc konieczne jest całkowite demontowanie, lecz wprowadzenie korekt w obszarach, które tego wymagają. Zaoszczędzone w ten sposób pieniądze mogłoby być przeznaczone na doposażenia szkół, programy doskonalenia dla nauczycieli oraz ograniczenie liczby uczniów w klasie. Powrót do systemu ośmioletniej podstawówki może wprowadzić chaos. Problemy organizacyjne związane z koniecznością zmniejszenia większej ilości uczniów w tych samych budynkach. Reforma ta wiązać się będzie także z kosztami organizacyjnymi, które ponieść będą musiały samorządy. Nauczyciele, którzy są przeciwni reformie wskazywali, że jej przeprowadzenie wiązać się może z likwidacją szkół, zwolnieniami kadry i pogorszeniem, jakości kształcenia. Ankietowani często także określali samo tempo przeprowadzania zmian, jako zbyt szybkie, co w konsekwencji może negatywnie rzutować na jej skuteczność przeprowadzanej reformy. Przeprowadzona reforma edukacji będzie wiązać się z stopniowym wygaszaniem gimnazjów i zmianami organizacyjnymi w polskiej oświacie.

Tab. 2. Reforma edukacji a obawy o utratę pracy.

Czy w związku z przeprowadzaną reformą edukacji obawia się Pan/Pani utraty pracy?	Rozkład procentowy	Liczba odpowiedzi
Zdecydowanie nie	19,28%	16
Raczej nie	30,12%	25
Nie mam zdania	6,02%	5
Raczej tak	14,46%	12
Zdecydowanie tak	21,69%	18
Własna wypowiedź*	8,43%	7

źródło: Opracowanie własne

Zmiany te mogą mieć wpływ na przyszlóroczny poziom zatrudnienia w polskich szkołach. Z tego też powodu ankietowani zostali zapytani czy w związku z przeprowadzaną reformą nie obawiają się straty zatrudnienia. Wyniki zostały przedstawione w tabeli 2.

Osoby, które zdecydowały się na własną wypowiedź najczęściej wskazywali, iż w związku z reformą otrzymali wypowiedzenie z pracy (3,61%). Ten sam odsetek respondentów stanowili pedagodzy prowadzący własną działalność gospodarczą a 1 ankietowany stwierdził, iż ze względu na pracę w szkole wiejskiej proponowane zmiany go nie dotyczą. Kolejnym przedmiotem badań była postawa, jaką zamierzają przyjąć nauczyciele w związku z przeprowadzaną reformą edukacji. Odpowiedzi respondentów zostały przedstawione w tabeli 3.

⁶ M. Szyszka, *Edukacja w Polsce-Konieczność reformy i nowe wyzwania*, Roczniki Nauk Społecznych T. 2(38) /2010, s. 272.

Tab. 3. Działalność nauczycieli w obliczu reformy edukacji.

Podjęwane działania	Rozkład procentowy	Liczba odpowiedzi
Planowane podniesienie swoich kwalifikacji	24,10%	20
Jestem w trakcie podnoszenia swoich kwalifikacji	19,28%	16
Zwolnienie z pracy	3,61%	3
Inne działania	14,46%	12
Brak działań	46,99%	39

źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzana reforma dotyczyć będzie także zmian w podstawie programowej, czyli w zestawie obowiązkowych treści nauczania i koniecznych umiejętności, które uczeń powinien pozyskać na danym szczeblu edukacyjnym. Zmianie także ulegną podręczniki, które będą musiały zostać napisane od nowa, zgodnie z zmienioną podstawą programową.⁷ Wykres 1 przedstawia ogólny poziom zadowolenia z nowej podstawy programowej.

Rys. 1 Zadowolenie pedagogów z nowej podstawy programowej

źródło: Opracowanie własne

Jak wskazują dane umieszczone na powyższym wykresie zdecydowana większość pedagogów jest negatywnie ustosunkowana do przeprowadzonej reformy edukacji? Wśród powodów, dla których respondenci negatywnie oceniają nową podstawę programową najczęściej wymieniano

- Niedostosowanie do obecnie panujących realiów
- Materiał dla uczniów klas 6-8 jest zbyt obszerny,
- Skrócenie o rok czasu na opanowanie przez uczniów poziomu B1 języka angielskiego,
- Zbyt wysokie wymagania w niektórych przedmiotach,
- Brak innowacyjnych rozwiązań.

Respondenci biorący udział w badaniu wskazywali, iż nowa podstawa programowa nie wnosi oczekiwanych i koniecznych zmian postulowanych przez środowisko nauczycieli. Dokument ten został także uznany za mało innowacyjny i nieod-

⁷ A.Jurczak, *Wzniosła idea a tragiczne skutki, czyli reforma dotycząca 6-latków*, Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej. - 2015, T. 4, s. 133-143.

powiadający współczesnym potrzebom edukacyjnym. Nauczycieli wskazywali, iż nowa podstawa programowa zawiera więcej treści, które muszą być zrealizowane z uczniami podczas ośmioletniej szkoły podstawowej niż było to w systemie sześcioklasowej szkoły podstawowej i trzyletniego gimnazjum. Oznacza to, iż zakres materiałowy w opinii respondentów wydaje się na zbyt obszerny. Większość ankietowanych wskazywała, iż w podstawie programowych zawarto więcej treści a skrócono czas na ich realizację.

Ta sytuacja może powodować w przyszłości ryzyko niepełnego zrealizowania wszystkich treści lub potraktowania ich w sposób pobieżny. W przypadku nauczania języków obcych jedna z respondentek zwróciła uwagę, iż nowa podstawa programowa odchodzi od metod komunikatywnych, które kładą nacisk na komunikację w różnych sytuacjach życia codziennego na rzecz metod gramatyczno-tłumaczeniowych.⁸ Jest to zmiana, która może negatywnie rzutować na efektywność nauczania języka obcego. Opinia ta jest zbieżna z innymi odpowiedziami ankietowanych nauczycieli, którzy wskazują na zbyt ni nacisk na pamięciowe przyswajanie wiedzy. Osoby negatywnie oceniające podstawę programową zwrócili uwagę na jej pospieszne wprowadzenie, powielanie utartych schematów oraz dążenie do upolitycznienia podstaw poprzez ideologizowanie historii, wiedzy o społeczeństwie, wychowania do życia w rodzinie, utrudnianie edukacji anty-dyskryminacyjnej.

Zwolennicy reformy uznali analizowany dokument za konkretny i przejrzyste przedstawiony. Część pedagogów uznała, że sam dokument nie jest idealny, lecz zawiera dobrą podstawę do lepszego przygotowania uczniów do egzaminów czy też wspomaga ich proces usamodzielnienia się. Ankietowani zwracali także uwagę, iż treści przedstawione w zmienionej podstawie programowej mogą budować postawy patriotyczne uczniów oraz kształcić ich wrażliwość. Dokument też uznany został przez część respondentów za

Powrót do uniwersalnych zasad i wartości bazujących na szacunku do innych ludzi. W przypadku nauki języków obcych pedagodzy wskazali, iż ciągłość nauczania nauki języków obcych przez 8 lat szkoły podstawowej daje duże możliwości w zakresie rozwoju koncepcji uczniów. Niektórzy nauczyciele wychowania przedszkolnego zwracali uwagę, iż nowa podstawa programowa znosi sztuczny podział zajęć. Według nowej podstawy programowej nacisk położył jest na naturalne obszary rozwoju dziecka. Wskazana jest konieczność uszanowania typowych dla tego okresu potrzeb rozwojowych, które realizuje się poprzez dobrze zorganizowaną zabawę, która odbywa się w budynku przedszkola jak i na świeżym powietrzu. Tego typu działania mogą przyczynić się do doskonalenia motoryki i zaspokajaniem potrzeb ruchowych u młodych podopiecznych. Z tego też powodu zajęcia na świeżym powietrzu powinny zgodnie z nową podstawą programową stać się elementem codziennej pracy z dzieckiem. Nowa podstawa programowa nakłada także nowe zadania na przedszkola, które dotyczą organizacji zajęć kierowanych. Poprzez stosowanie tego systemu osiągnięcia dziecka, które kończy okres edukacji

8 *Metody nauki języków obcych - szybki przegląd* źródło: http://www.sredniawski.pl/dokumenty/jezyk/niemiecki/sprache/metody_nauki.pdf dostęp (20.06.2017).

przedszkolnej są zgrupowane w odniesieniu do czterech obszarów jego rozwoju, co umożliwia późniejszą diagnozę i analizę postępów przedszkolaka.

Osoby biorące udział w badaniu poproszone zostały o wskazanie możliwych działań, jakie należy podjąć, aby usprawnić system edukacji w Polsce. Respondenci przedstawili poniższe propozycje, które dotyczyły głównie:

- Zwiększenia nakładów na edukację,
- Ograniczenia liczby uczniów w klasach,
- Zwiększenia liczby godzin języka obcego, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych,
- Uwzględnienia uwag nauczycieli i rodziców, co do kierunków planowanych zmian w edukacji,
- Poprawy, jakości kształcenia nauczycieli i zwiększenia prestiżu tego zawodu poprzez ograniczenie dostępu, zwiększenie wynagrodzeń dla pedagogów,
- Ograniczenia częstotliwości wprowadzania reform i zmian, które działają destabilizująco i stresująco na nauczycieli,
- Zmniejszenia liczby uczniów w klasach,
- Wprowadzenie podziału na grupy na zajęciach języka obcego,
- Ograniczenia biurokracji i konieczność przygotowania wielu dokumentów,
- Zatrudnienia pedagogów i psychologów na pełnych etat w szkołach,
- Ograniczenia wpływu polityki na edukację. Zmiany w edukacji nie powinny być powiązane z zmianą
- Położenia większego nacisku na kreatywność uczniów, poprzez naukę samodzielnego myślenia, wzbudzanie ciekawości oraz motywować do rozwoju,
- Ustabilizowania systemu edukacyjnego i ograniczenia częstotliwość jego zmian,
- Ograniczenia nepotyzmu przy zatrudnianiu nauczycieli,

Jak więc można zauważyć analizując powyższe wypowiedzi respondentów są one bardzo zróżnicowane. W analizowanej próbie badawczej dominują przeciwnicy przeprowadzania obecnej reformy edukacji. Obecnie polski system edukacyjny jest zbyt uzależniony od decyzji polityków. Władzę mają wpływ na przeprowadzania procesów kształcenia oraz sposób zarządzania oświatą, który jest często przeprowadzany w sposób centralistyczny.⁹ Ankietowani nauczyciele postulują, aby ograniczyć wpływ polityki na edukację. Konieczne jest także doinwestowanie szkół i wyposażenie ich w niezbędne wyposażenie.

ZAKOŃCZENIE

Edukacja to element, który stanowi podstawę funkcjonowania w nowoczesnym społeczeństwie. Z tego względu istnieje konieczność, aby wszelkie związane z organizacją procesów nauczania przebiegały w sposób efektywny, który stworzy nauczycielom optymalne warunki do przekazywania swojej wiedzy uczniom. Obecnie

9 B. Śliwerski, Dokąd Zmierzają Polska Edukacja, Czasopismo NEODIDAGMATA 33/35, Poznań, 2012, s. 73

system edukacyjny w Polsce jest narażony na różne perturbacje związane z czynnikami politycznymi. Brakuje w Polsce na poziomie politycznym konsensusu, co do planowanych metod, celów i narzędzi, jakie będą wykorzystywane w polskich szkołach. Polska edukacja nie może być narażona na niepewność i nieprzewidywalność. W złożonym procesie edukacyjnym istnieje konieczność planowania i realizowania działań w aspekcie długofalowym. W przypadku obecnie prowadzonej reformy edukacji ankietowani pedagodzy mieli zastrzeżenia, co do sposobu jej uchwalania i krótkiego czasu na przygotowanie się do zmian. Pomimo wielu argumentów, jakie przedstawili zarówno przeciwnicy jak i zwolennicy reformy trudno jednoznacznie wskazać, jakie skutki będzie niosła za sobą obecnie wprowadzona reorganizacja oświaty. Wskazówki przekazane przez ankietowanych pedagogów mogą okazać się istotnym źródłem informacji, co do obszarów, które wymagają poprawy i przyczynić się do usprawnienia funkcjonowania systemu oświaty w Polsce.

BIBLIOGRAFIA

- Fazlagić J., *Porównanie systemów edukacji w Polsce i Finlandii*, 2014 r., źródło: <http://administracja.Sgh.Waw.Pl/pl/coe/projekty/Documents/szkola-dzis-i-jutro/jan-fazlagic-porownanie-systemow-edukacji-w-pl-i-w-fi.Pdf> dostęp 18.07.2017.
- Jurczak A., *Wniosła idea a tragiczne skutki, czyli reforma dotycząca 6-latków*, Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej. - 2015, T. 4.
- *Metody nauki języków obcych - szybki przegląd* źródło http://www.sredniawski.pl/dokumenty/jezyk/niemiecki/sprahe/metody_nauki.pdf dostęp 20.07.2017.
- *Reforma edukacji 2017, Zmiany w kształceniu ogólnym, specjalnym i zawodowym oraz w obszarze wychowania profilaktyki*, źródło: <https://www.ore.edu.pl> dostęp 22.06.2017.
- *Słownik języka polskiego* <https://sjp.Pl/reformowa%C4%87> dostęp 18.07.2017.
- Szyszka M., *Edukacja w Polsce-Konieczność reformy i nowe wyzwania*, Roczniki Nauk Społecznych T. 2(38)/2010.
- Śliwerski B., *Dokąd Zmierzają Polska Edukacja*, Czasopismo „NEODIDAGMATA” 33/35, Poznań, 2012.
- Zahorska M., *Sukcesy i porażki reformy edukacji*, Czasopismo „Przegląd Socjologiczny” . -nr 3/2009.